

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szel-
lemi részét illető közlemények és előfizetési
pénzek küldendők.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad

a Nyácosik Soma utódánál.

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Hirdetések és nyílttéri közlemények ju-
tányos áron vétetnek fel.

Védelem az árviz ellen.

Itt az ideje, hogy a közelben levő árviz-veszéllyel szemben komolyan gondolkozzunk a teendők felől.

A lapok mindenünnen olvadásról hoznak híreket. A Maros, Körös folyók felső vidékein is rohamosan megindult a hosszú tél idején felhalmozódott hótömegek olvadása, melyek ijesztő mérvben fogják felduzzasztani a folyók lefolyását.

Magyarországon az utolsó időben — fájdalom — alig ujul meg egy-egy tavasz, mely a természet áldásai mellett a legnagyobb veszedelmet ne rejtené méhében. Az árviz-veszedelem a tavaszi ujjáébredésnek majdnem állandó kísérője lett, mely gyakran a legvérmesebb kilátásokat is egy piszkos áradat hullámaiba fojtja.

Az államnak és társadalomnak egyaránt az a kötelessége, hogy a lakosságot az árvizveszély következményeitől megóvjá. Gondoskodnia kell,

hogy a gazdaközönség munkájának és szorgalmának gyümölcse kárba ne vesszen, mert államnak és társadalomnak egyaránt érdekében áll, hogy a lakosság vagyonban gyarapodjék és boldoguljon e haza területén.

A legcsekélyebb mulasztás, mit e téren az illetékes körök elkövetnének, súlyosan megboszoszthatná magát a nemzetet, melynek létalapja a polgárság jólétében gyökerezik. Magyarország nem először van kitéve az árviz pusztításainak, az előző években akár hányszor fenyegetett bennünket a veszély és gyakran oly katasztrófákat idézett elő, melyeknek egész vidékek jóléte esett áldozatul. Ennek nem szabad többé ismétlődnie. Meg kell akadályozni a bős elem pusztítását és ha egyesek erre képtelenek a kormány kötelessége védelmet nyújtani a fenyegetett vidékeknek.

Ámde, hogy ez megtörténhessék, okvetlenül szükséges, hogy maga a lakosság mindenképp tudatára éb-

redjen a veszélynek és megtegye azokat az intézkedéseket, melyek a kormánysegély érkezéseig a bajt elhárítani képesek.

Itt az idő, hogy a községek az óvatossági intézkedéseket megtegyék és e célból ellásák magukat mentő-csónakokkal, viharfáklyákkal stb., szóval oly eszközökkel, melyeket katasztrófák alkalmával nélkülözni nem lehet.

Ez eszközök megszerzését lényegesen megkönnyíti az a körülmény, hogy már most a hazai ipar termékeivel is fedezhetjük e szükségleteket nem úgy, mint hajdan, midőn ez óvintézkedéseket sem tehettük volna meg külföldi piacok fölkeresése nélkül.

Az a könnyűség, hogy ma már pár nap alatt elláthatjuk magunkat a fővárosi gyárosoknál beszerzett óvó- és mentő-eszközökkel, bizonyára hozzá fog járulni a veszedelem kisebbitéséhez és megnyugtatólag fog hatni azokra is, kik az árvizveszedelem romboló hatását kellőleg fölfogni tudják.

TÁRCZA.

UTI EMLÉKEK

— Egy nő naplójából —

— A »Szarvas és Vidéke« eredeti tárczája. —

II.

Elutazásunk reggelén aztán valami szomorú kopogást hallottam az ablakon. Szivdobogva emeltem fel az ablakfüggönyt: nem láttam egyebet, csak szürke eget és fényes esőcseppeket. De hát minket ez sem tudott bántani.

Befogva már a kis kocsit
Az indulásra készen...

Az okos lovacska biztatóan néz ránk, s mi vidáman szállunk be a bájos kis kocsiba, melynek védő fedele alatt nem ér az eső. Mintha egy kis házban ülnénk, s a nyitott ablakon át néznénk az esőben is szép tájat. Szinte azt képzeljük sokszor, hogy kis kocsinkat pillangók fogják tovább szállítani, oly bájos kis alkotmány volt. Jó kedvű tiroli kocsisunk kedélyesen felel kérdéseinkre; azt mondja, hogy az eső addig fog tartani, amíg a hó leesik a magas hegyekre, akkor aztán kissé meghűvösödik a levegő itt lenn is és kisüt a nap.

Egy darabig rétek közt haladunk, a

melyeket elborítanak a rózsaszínű anemónák; oly bájosan, szendén tekintenek ránk, mint a fiatal lányok, midőn először lépnek a világba és csodálkozva tekintenek szét. Az esőcseppek kopogása már nem hallatszik oly sűrűn s lovacsánk vigan üget tovább. Én a kis könyvembe jegyezgetek, te lerajzolod kocsinkat s szépséges magunkat s közbe-közbe kacagunk. Majd elérjük a Prags patakot s a táj mindinkább vadregényesebbé válik. Azt mondod, hogy emlékeztet a kárpáti sztraczenai völgyre, a »völgyek királynőjére.« Mély szakadék legalján zuhog a patak s az egyre emelkedő ut a lejtő közepén visz hatalmas sziklák alatt, melyekből egy-egy fenyőfa nő ki.

Nehezen várjuk az óriási Croda Rossa hegyet; ő az, akiért ide jöttünk, nála akarjuk hódoló tiszteletünket tenni; de ő nem mutatja magát, hiába magyarázza kocsisunk, hogy hol van: mi csak egy darab hegyet látunk, melyen szürke felhő ül, mint ha hatalmas sas nehezédnek reá óriási szárnyaival. A többi csúcsokat, a Roszkofelt és a Schwalbenkofelt is inkább csak képzeljük; mert a felhő mind elfödí az ormokat s csak itt-ott látni egy-egy széles hegy-hátot. Inkább nézzük hát az utszéli virágokat, melyek már itt igazi havasi vi-

rágok, vagy a valóban kedves arcú tiroli teheneket. Egy-egy kápolna, vagy templom tűnik elő a kanyarulatoknál, áhitatot keltve a szivben s leborulni készletve Isten dicsősége előtt.

Prags falveska alig néhány házból áll s ezek is elszórtan, egymástól messze rejtőznek el egy-egy fenyő mögé, mint ha bujdosít játszanának. Így érjük el Alt-Prags fürdőt, e vadregényes, fenséges fekvésű helyet, mely pár napig tartózkodási helyünket képezi, mely egyetlen nagy kastélyszerű épületből, egy bájos kis kápolnából s a melléképületekből áll s inkább nyaraló, mint fürdőépület. A fürdő tulajdonosa, aki igazgató, gondnok — s talán még szakács is — egy személyben, »Mittich ur,« megütkezve néz ránk, mikor szakadó esőben megáll kis fogatunk a ház előtt; de aztán tiroli kedélyességgel jön elénk a lépcsőkre s szobánkba vezetett és tudatja, hogy a nagy verandán be van fűtve. Csak akkor vesszük észre, hogy itt a hegyek közt, majdnem 1500 méternyire a tenger színe felett mily hideg van! A veranda valami nagyon kedves jóság; három oldaláról üveg s az ebédőből nyílik. Csak hamar otthonosan érezzük magunkat. Igazán ezek a külföldiek nagyon észszerűen fogják fel az

Még nem ütött ugyan a tizenkettedik óra, a vészharang ijesztő csendülését nem halljuk, de mulasztás volna bevárni, míg az óvó- és mentő-eszközökre égető szükség lesz. A veszedelemnek legbiztosabb elhárítója az óvatosság, melynek tudvalevőleg egyik főföltétele — megelőzés.

A gabona zsizsikjei.

A budapesti terménytőzsde emberei valóságos zsizsikjei a magyar gabonának. Ezek pusztítják el azt, a mit vihar, árvíz, szárazság és rozsdá épen hagyott és a mit a gazda munkája és szorgalma az elemek romboló hatása elől megmenthetett.

Ezek a spekuláló üzerek, kiknek csak a nyereség lebeg a szemük előtt, üzleteket kötnek, yesznek, adnak mindenféle terményben, a nélkül, hogy akár csak egy szem gabona fölött rendelkeznének. És mégis tudnak óriási összegeket nyerni olyan áruk eladása vagy vétele mellett, melyek soha se voltak és soha sem lesznek birtokukban. Egyszerűen megkötnék egy üzletet bizonyos vagon gabonára, melyet az eladó a köteleiben meghatározott időben szállítani kötelezi magát. De miután ennek a szállításnak kivitele lehetetlen, a terminus beálltával az eladó mindössze csak azt az árkülönbözetet fizeti, mely az eladás és szállítás között beállt. Ha pld. a kötés idején 1q búzának az ára 8-40 frt. volt és az ár a kikötött szállítási napon 8-60 frt. emelkedett, akkor az eladó a vevőnek u. n. differenciákat tartozik fizetni, és pedig minden eladott métermázsa után 20 krt.

Ha ellenben az ár csökkent, akkor természetesen a vevő kényszerül az eladónak differentiát fizetni, és pedig minden métermázsa után annyi krt, a mennyivel az

eladott buza ára a szállítás napján csökkent. Ezek a differencia üzletek merő fikción alapulnak, és olykor egészen függetlenek a jó vagy rossz időjárástól, főleg, ha ügyes börzei manőverek igyekeznek a gabonaárakra nyomást gyakorolni.

Most is így történt.

A budapesti terménytőzsde matadorjai u. i. nagy kötésekhez eszközöltek a múlt télen, melyeknek terminusa most lejár. A kontremín azonban ügyesen felhasználván a rossz időjárást, rettenetesen felhajtotta a gabonaárakat mert a zordon téli időjárás majdnem lehetetlenné tette a gabonának Budapestre való szállítását. Ily körülmények között óriási zavar támadt a börzén, annyira, hogy a derék tőzsérek már szinte látták mint röpködni el Wertheim-kasszájukból a szép ezresbankók a differencia követelésének viharában. A szerencsétlen eladók a gabonaárak mesterséges felszólása következtében óriási különbözetet volnának kénytelenek fizetni, ha a jámbor tőzsde-tanács meg nem irgalmaz nekik, kiadván a rendeletet, hogy »ma nincs felmondás» vagyis: ma nem lehet követelni, hogy a szállítás eszközöltessék.

Hogy ez a »ma» meddig fog tartani, előre meg nem mondható. Annyi azonban bizonyos, hogy az eladók rettenetesen örülnek ennek a halasztásnak, a vevők pedig majdnem a falnak mennek dühükben, hogy spekulációjukat a tőzsdetanács így tönkre silányította.

Világírás.

(Egy magyar tudós találmánya.)

Már századok előtt felmerült az eszme az emberek agyában, vajon lehetséges volna-e a gondolatok és kifejezéseknek szóban vagy írásban olyan eszközét kitalálni, melyen a soknyelvű emberiség magát megér-

tesse, azaz, melyen a különböző ajku népek egymással a nélkül közlekedhessenek, hogy kénytelenek volnának egymás nyelvét érteni?

Az első nagyobb terven Leibnitz dolgozott, ki »De combinatoria linguarum» című 1666-ban megjelent munkájában adott is némi vázlatot, a nélkül, hogy a céljt meg is közelítette volna. Utána sok kísérlet merült fel, de nem vált be egy sem a sok közül, míg újabban Schleyer J. Márton litzensteteni kath. lelkész alkotott egy új nyelvet, melyet világnyelvnek — volapük nevezett, melynek ma már sok hive van, de még nagyobb azoknak a száma, a kik a dolgot nem veszik komolyan, úgy gondolkozván, hogy Schleyer volapükja, bármily szellemes és ügyes alkotás legyen is, csak csinálmány, mely egy élő és fejlődő nyelvet sem pótolhat s bár megtanulása könnyebb, mint más nyelveké, annak tudása nem nyújthat annyi előnyt, mint egy világnyelv nyújt.

A francia, angol, olasz, spanyol, német, orosz, arab, hindustani s a földteke egy-egy részén, mint nemzetközi nyelveknek egy oly nagy köre van, s gyakorlatuk annyi ezernyi érdekléssel, tradícióval, praktikus vonatkozással függ össze, hogy a volapükisták törekvései kicsinyes szellemi játéknak tűnnek fel az előtt, ki a világ-forgalom nagy mozgalmait figyelemmel kíséri, a nyelvek és civilizációk harcának, elterjedésének, létezésük okainak forrásait, mint természetes jelenségeket mérlegeli.

Nyilvánvaló, hogy a volapük közvetítő akar lenni az élő világnyelvek, illetőleg a nagy nemzetek féltékenysége között, midőn egy olyan eszközt akar az emberiségnek nyújtani, mely anyagára és rendszerére nézve lehetőleg neutrális legyen s mint ilyen, a nemzetiségi érzésbe ne ütközzék.

Ez helyes elv, de akkor közelebb eső volna egyszerűen a latinra visszatérnünk, melyet a művelt világon mindenütt tanítanak, melynek gazdag anyaga, remek formái,

üdülés célját. A mi fürdőinkön elmaradhatlanok a fényes toilette-ek; nálunk táncmulatságok, kártya, tombola, hazardjáték s egyéb idegrentó fáradságos élvezetek töltik be az üdülés idejét. Ezek itt igazán üdülésre használják fel az időt. Leginkább németországiak vannak itt és néhány angol. Egy lipcei egyetemi tanár neje és két lánya, akikkel később Meránban is összejöttünk, bámulatosan egyszerű öltözékben jelentek meg az ebédnél is. Az ő nézetük az, hogy a nyári üdülést s azt, hogy családjukat jó levegőre vigyék, szükségesnek tartják; de már azt *nevetségessnek* tartják, hogy fürdőzés ürügye alatt mulatni és öltözékeikkel tüntetni jöjjenek.

Letelepedtünk egy asztalka mellé könyveinkkel s levélpapírjainkkal; mivel nem mehettünk a szabadba és nem láthattunk semmit, még csak nem is sejtve, hogy mi van a köd mögött, — hát olvasni, irogatni s rajzolni kezdtünk. Így talált a dél. Az ebédnél megfigyelgettük a társaságot, melynek egyes tagjai később jó ismerőseinkké váltak. Szeretetre méltó volt szomszédunk, a fiatal lipcei ügyvéd; szemközt a csunya vörös szakállú ült, akire ráláttuk, hogy a Schulverein egyik hive; aztán az angol pap; a lipcei egyetemi tanár családja; és az a

bájos szőke kis Magdalena, hűséges lovagjával, a tiz éves Ferdivel, aki oly visszatartóan csunya s a lányka még is vele volt. Minden étkezés előtt addig keresgéltek az asztalkendőkre irt nevek között, míg ki tudták vinni, hogy egymás mellett ülhetek. Kedves idyll volt e két gyermek vonzalma; néha összevesztek s ilyenkor mind a kettőt bántotta a neheztelés, szerettek volna kibékülni s végre is a kis lovag küzdötte le »férfibüszkeségét» s célzásokat tett a kibékülésre, mit az angyalarcú bájos kis szőke lányka látható örömmel fogadott. És körülöttük volt a szegény kis beteges lédí, ez az áldott természetű, türelmes apróság; mindig örömmel ment játszani, ha hívták; és ha senki sem törődött vele, csendesen ült egy sarokban.

Elhagytuk a nagy feszülettel díszített ebédőt s kimentünk a verandára, ahol te szivarra gyújtottál. Gyönyörködtünk a felhők játékában. Már nem esett; de köd és felhő borított mindent. A fellegek hirtelen kavarni kezdtek, rohanva üzték egymást, mint mikor a rossz szellemek csatáznak egymással. Néha, ha felszakadt a köd, alattunk a mélyben egy-egy felhőnyíláson át megpillantottuk a virágos, üde völgyet. Magasabban voltunk, mint a felhők, melyek

alattunk futkostak. Azt képzeltük, hogy már nem is vagyunk a földön, hanem a felhők közt lakunk. Oly jó volt veled ott lenni; csodálattal eltelve néztük a felhők gomolygását s alig vettük észre, hogy lassan beesteledett.

Másnap regggel kissé szétszállt a köd; de még csak a közeli rétet láttuk. Délig a szabadban sétáltunk s a kis kápolnába is bementünk, mely nagyon szép; az oltár előtt vannak elhelyezve azok a mankók, melyeket a pragsi hóforrástól meggyógyult betegek hagytak ott. Ebéd alatt láttuk meg az első nyájas, tiszta napsugarat és mikor ebéd után a verandára léptünk, soha nem képzelt csodás látvány tárult szemünk elé...

A köd felszállt, az ég tiszta kék volt s velünk szemben az óriási Croda Rossa emelkedett büszkén az ég felé vörös sziklaival s havas fehér csúcsával, elzárva a pragsi csodaszép völgyet, melyet két oldalt is hegyóriások környeznek, a Schwalbenkofel, Rosskofel, Sarlkofel és Dürrenstein, mind rózsaszínű dolomitok, havas ormokkal és zöld fenyőfával. A Sarlkofel, mely a többi óriásoktól kissé távolabb, egymagában áll, szinte ijesztő nagyságban rajzódik le a tiszta kék égre széles hegyormával; míg a Dürrenstein csipkézett hegyes

irodalma s multja van s mint az állam, egyház és tudomány nyelve, az emberiség nagy részének ugyszólván kétezer éven keresztül közvetítő eszköze volt s mint ilyen, felül áll minden nemzetiségi érzékenységen.

A volapük tehát, mint nyelv, mely a nyelvek számát csak egy ujjal szaporítja, épen nem felel meg annak az eszmének, melyre Leibnitz és mások is gondoltak.

A kérdés nyitját valahol másutt kell keresni; a világnyelv kérdését valahogy másképen kell megoldani.

Remélhető, hogy e kérdés meg is lesz oldva, s talán épen a zóna országából, Magyarországból fog kiindulni. Meg is van már egy a volapük-féle kísérletektől teljesen elütő, más elvekre épített, gyakorlati szempontokat követő találmány, melyet fel-találójá »világírás«-nak nevez s mely czél-ját tekintve, arra való, hogy nemzetközi közlekedő eszközzé váljék.

Réthy László dr. az »Ethnographia« szerkesztője régen foglalkozik egy terv meg-oldásával, hogy olyan írást létesítsen, mely úgy írja le a fogalmakat, hogy a Budape-sten leírt (magyarul gondolt) szöveget Lon-donban angolul, Berlinben németül, Páris-ban francziául, Calcuttában hindu, Peking-ben khinai nyelven olvassák s viszont hár-mely nyelvű, ez írásmóddal leírt szöveg Budapesten magyarul legyen olvasható.

Réthy világírásának alapeszméje ér-dekes és figyelemre méltó. A rendszer min-den nyelvészeti nehézséggel igyekszik le-számolni. Réthy világírása nem szó, de fo-galmiírás; nem szavakat és kifejezéseket ír le, melyek a világ sok faju nyelveire egymástól elütő formákhoz és szabályokhoz vannak kötve, de fogalmakat fejez ki, me-lyek ugyanazon műveltségi fokon álló né-pek között azonosak, vagy olyanok, melyek különbségük nüanszai szerint is megérthe-tők. Egy szóval Réthy írása nem föltételezi

semmiféle idegen nyelv tudását, teljesen az anyanyelvre van alapítva, úgy a szöveg leírását, mint olvasását illetőleg. Egyetlen föltétel Réthy világírásának alkalmazásá-nál annyi intelligenciája, mely a fogal-mak értékét, az anyanyelven belül disztin-gálni tudja.

Réthy meg van győződve, hogy világ-írása fordulatot fog létre hozni a nemzet-közi érintkezésekben. Írását mindenek előtt a távirati közlekedés igényei szerint szer-kesztette meg s próbáit német, franczia, angol, orosz, nyelvre alkalmazva tette meg, melyek magyarul értelmesen olvashatók. E kidolgozás már annyira teljes, hogy az tá-virdai használatra (értesítések, események közlése) bármikor igénybe vehető volna s ha azt az államok elfogadnák, a közel jö-vőben már egészen megváltoznék a távir-dai szolgálat s a franczia, német, angol, orosz, görög, román, szerb, török stb. stb. sürgönyöket, a magyar táviróhivatalok, szer-kesztőségek- és magánfeleknek magyar nyel-ven fognak leadni s viszont, ugyanez tör-ténnék a budapesti sürgönyökkel a külföl-dön a táviróhivatalok hivatalos nyelvei szerint.

A mi a részleteket, t. i. az írás módját illeti, ez természetesen ma még Réthy titka, ki eszméjét és találmányának teoriáját először Baross Gábor miniszternek szándé-kozik előterjesztetni, azon reményben, hogy találmánya értékesítését neki a magyar kormány lehetővé teszi.

Réthy László a tudományos munkás-ságban komoly és tartalmas működést ta-nusított, s ezek után remélni lehet, hogy világírása nem álmodozás, hanem reális ta-nulmányokon alapuló, fejleszthető és töké-letesíthető találmány, melyre a világforgalom-ban jövő vár.

MI UJSÁG?

— Márczius 15-ikét a mult számunk-ban felemlített egyesületeken kívül szokot-tan fogják megünnepelni a »polgári-kör«-ben is, hol Mihály József, főgymn. tanár fog alkalmoszerű felolvasást tartani.

— Sorozás. Az idej ujonczállítás a szarvasi járás területéről következő sorrend-ben fog megtartatni. *Április 9-én* az I. kor-osztálybeliek vezetnek elő 1-től 250-ig, *apr. 10-én*: 251-től végig, s a II. korosztály-beliek 1-től 240-ig, *apr. 11-én*: II. koroszt. 241-től végig, s a III. korosztálybeliek 1-től 220-ig, *apr. 13-án*: a III. korosztály végig.

— Csabacsüd kitünő Nimródja, Cser-neczy József, uradalmi ispán, a mult héten ismét szépen gyarapította vadász-bravour-jainak számát. f. hó 2-án ugyanis »Kis Ráta«-pusztán egy szépen kifejlődött király-sast és egy helyát ejtett el, az előbbi különösen oly gyönyörű példány, hogy kiterjesztett szárnyainak hossza meghaladja a két métert. A szép zsákmányt a derék fiatal vadász a szarvasi főgymnasium muzeumának ajándé-kozta, méltó párja lesz ez az ugyancsak Cser-nyiczky József által ezelőtt két évvel lelőtt, s már kitörmött állapotban közelebből szin-tén muzeumunknak ajándékozott saskese-lyűnek.

— Kik olvassák a Szarvas és Vidékét? (VI. közlemény) Legutóbbi közlésünk óta la-punkra következő előfizetések érkeztek: Dr. Télessy Józsefné (Budapest) Dr. Simko-vics György (B.-Szt.-András), Török József (Öcsöd), Czinkoczy György (Szarvas), Weisz Emil (Istvánháza) A békésmegyeiek köre Bpest), Özv. Ecses Mihályné (Dorozsma), Ribianszky Erzsike (Duna-Taksony), Dérczy Antal (Szarvas). *Folytatjuk.*

— A hernyó-irtás fensőbb rendelet folytán szigorú köteletségévé tétetett min-den gazdának úgy a város területén, mint a szőlőkben.

élő csúcsokban végződik. A Schwalbenkofel pedig a messzeségbe nyúló éles hegygerincz.

E hatalmas hegyek csodaszép virágos völgyet zárnak maguk közé, melyet a Prags patak fut keresztül kanyargó habjaival.

Egy perc alatt üres volt a veranda. Mi is sétára indultunk. A hőmérő, mely reggel csak öt fok meleget mutatott, most vigan sütkérezett a napon. Megindultunk a virágos réten a Plätzwiesen felé, szemben a Croda Rossával s két oldalt hagyva a többi hegyet, melyeknek közvetlenül a lábainál haladtunk el. Mikor egyszer a Prags patak utunkat állta, te vigan ugrottál át rajta s biztattál, hogy ugorjam át én is; és csak-ugyan egy merész ugrás — és melletted voltam! Olyan jó volt, mikor már a patak sem választott el egymástól...

Hallgatva mentünk tovább; szívünk tele volt érzéssel. Csak néztük egymást és a szép vidéket. A patak zúgása szinte el-ringatott; álmodozva mentünk előre s csak akkor rezzentünk fel kissé, ha egy-egy szép Erica-csoporthoz, kedvencz virágunkhoz ér-ünk, melyből sokat szedünk.

De nem lehet leírni azt az érzést, a mely csak folytatódott, mikor este a veran-dán ültünk s a hegyek felett a csillagok

fényeskedtek. Behunytt szemmel is láttuk a Croda Rossa égbe meredő csúcsát, piros szik-láit s vele álmodtunk. Reggel ablakunkból ugyanaz a kép tűnt elő napfényben fürödve. Siettünk ki a szabadba s legelőször is a Schwalbenkofel hegyre mentünk fel! Át-elve a pragsi patak hidján, folyton fel felé mentünk s jó magasra jutottunk már fel, mikor végre az első havasi rőzsát megpil-lantottuk. Óh, kedves szép vidék; kis pad, melyen oly soká ültünk, zugó fenyves, óriási sziklák, melyek visszaverték a talán addig soha sem hallott szép ma-gyar dalokat, melyeket ott énekeltünk és te szép tirolai kék ég, ti se feledjete el soha minket, mint ahogy mi sem feledünk el titeket!...

Érzékeny volt a bucsu szép Pragstól. A kis kocszi újra előállt, a hegyek kissé el-fátyolozták tekintetüket, a Croda Rossa sem látszott egészen, a fák érzékenyen intettek felénk, a virágok még egyszer szépen mo-solyogtak... és eltűnt a bájos pragsi völgy, eltűntek a rőzsaszín hegyek, csak a patak kísért még egy darabig s aztán az is el-hagyott. Visszatértünk Niederdorfba és rö-vid pihenés után átsétáltunk Toblachra. Az uton említettem neked, hogy mily kü-lönös az: mindenkinek megvan a maga

küzdelme, gondja, azoknak is, akik hozzánk legközelebb állnak és csak mi futjuk át gondtalanul, csapongó szárnynyal a napo-kat és élvezzük a zavartalan boldogságot... A te arcod is elborult egy pillanatra, szá-nakozás kelt szivedben azok iránt, akik a mindennapi élet bajaival küzdenek. Ez volt az egyedüli része utunknak, mikor kissé szomorúak voltunk s ezt is a mások szen-vedése keltette fel bennünk. De lehet-e so-káig szomorúnak lenni e szép vidéken?

Letértünk az országról s egy kis magányos vendéglőbe mentünk. A vendég-lős, kedélyes és szeretetre méltó tirolai, be-szélt Hofer Andrásról, a tirolai hősről; őszin-tén mondta, hogy a magyarokról a tiroliaiak »nem gondolkoznak rosszul,« de az olaszokra és a bajorokra haragszanak, aztán a pa-pokra, meg az ügyvédekre, akik ott zsarol-ják a népet; olyan kis faluban is, mint Toblach, három pap van. Toblachon még megnézve az Ampezzo völgy nyílását, a bájos Monto Cristallint fehér szikláival, este vasuton tértünk vissza Niederderfba.

ALINE.

— **Armentesítő társulati szakasz-választmányi gyűlés** tartatott f. hó 2-án Salacz Ferencz elnök vezetése mellett. A választmány Szarvason lakó tagjai közül csupán Haviár Dani vett részt a gyűlésen, a mi sajnálni való körülmény, mert ez fokmérője az érdekeltség közönyének. A gyűlés tárgyai közül kiemeljük a következőket: A mult ülés határozataival szemben — élénk eszmecsere után — határozatilag kimondatott, hogy: 1., különösen tudomásul véve, hogy szükség esetében a központból is társulati mérnökök fog-nak alkalmaztatni, sőt esetleg, ha kelleni fog, a magas kormány által díjtalanul annyi mérnök rendeltetik ki, amennyit a védekezés igényel, a választmány a felügyelőknek a mult ülésen javaslatba hozott alkalmazását mellőzi. 2., Az állandó napszamosok előleges felfogadásához a főigazgató is hozzá járulván, az e tekintetben hozott választmányi határozat helyesnek bizonyult, s csakis annyiban lett feleslegessé, mert a főigazgató ezt előlegesen elrendelte a védelmi szabályzat 9-ik s következő §§-ai alapján, s erre a helyettes szakaszigazgatót utasította. — A belvizek levezetésére megállapított tervek vonatkozólag a főigazgató kijelentette, hogy a költségvetésben belvízlevezetésre előirányzott 2000 frton felül 5000 frt engedélyeztetett. Szóla arra kérte a választmányt, hogy miután e célra még nem rendelkeznek annyi összeggel, miként kisajátításokat is tegyenek, — hasson oda, hogy az egyes birtokosok azt földjeiken minden kisajátítás nélkül a közügy érdekében engedjék meg. Ezzel kapcsolatosan főmérnök a belvíz levezetéséről készített terveket terjeszti elő, mely szerint 12 csatorna van a Szarvas, Mező-Túr és Szent-András határában felgyülemlett belvizek levezetésére, u. m. 1., Malomzug-décsipusztai főcsatorna, 2., Czigányéri csatorna, 3., Mezőtúr-nagylaposi főéri csatorna, 4., Mezőtúr-nagylaposi mellékéri csatorna, 5., Csikós-éri csatorna, 6., Mezőtúri görbeéri danczafenéki csatorna, 7., Leski-halmi csatorna, 8., Szent-András-furugymeder csatorna, 9., Szent-András-pálínkáséri csatorna, 10., Szent-András-nagyfertői csatorna, 11., Kákafoki főcsatorna, 12., Kákafoki mellékcsatorna; — melyek kiépítésére a szakaszmérnök már most utasítva van akképen, hogy a mint arra alkalmas idő lesz, a tervezet szerint azonnal vigye keresztül. A hol pedig a holt Körösbe a belvizek természetes lefolyása igényelni fogja, a másodrendűgát átvágása meg fog történni.

— Szarvas a középiskolai tanulók országos tornaversenyén. Csúky Albin gr., vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a hazai tornaügy emelése céljából középiskolai tanulók tornaversenyének megtartása iránt tett intézkedést. A tornaversenyen való részvételre, mely a pünköszt ünnepek alatt, május 17. és 18-án fog a bpesti tornaegyesület helyiségében Bockelberg Ernő egyesületi művezető személyes vezetése mellett megtartatni, — felhivattak az ország összes állami és felekezeti középiskolái. Főgymnásiumunk tanártestülete, engedve a hozzá is elérkezett miniszteri megkeresésnek, f. hó 6-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy a vezetése alatt álló tanulóifjúság önként vállalkozó tagjaival Oláh Miklós, tornatanár vezetésére és felügyeletére mellett részt kíván venni az országos érdeklődő ünnepélyen, anynyival inkább, mivel most, az államsegély közeli kilátása mellett jónak és célirányosnak tartja, ha intézetünk ez irányban is bemutatja kiható munkásságát. Tudva, hogy a tornázás, mint a közoktatás és nevelés egyik különös figyelemre méltatott tényezője, eleitől kezdve szakszerű ellátásban részesült a szarvasi főgymnásiumban, s ifjaink közül évről évre kerültek, kik lelkesen és szép eredménnyel üzték a testedző sport ez ágát, a legszebb remények között tekintünk a pünköszt ünnepélyek elé, melyeken küldötteink bizonyára csak dicséretet fognak szerezni az alma maternek.

— Hangverseny és kaszinó-estély. A társ. leányiskola tantestülete ideai hangversenyét — melyről közelebbről megemlékeztünk, a husvét ünnepek után, április hó 11-én fogja megtartani. A program ez uttal is igen érdekesnek ígérkezik. Az intézeti növendékek zongorakiséret mellett elő fogják adni az Erney-Poldini-féle »Évszakok« III. részét: a Téli regét; énekszámok lesznek ezen kívül Dr. Salacz Oszkár úrtól, a szarvasi hangversenyek eme rokonszenves alakjától, a főgymn. ifjúság férfi-karától, sőt hír szerint sikerült a rendezőségnek egy új erőt is megnyerni Bugyis Andorné úrhölgy személyében, ki magyar dalokkal működik közre, míg Kovács Szeréna k. a. zongorajátékkal fogja fokozni az est sikerét. — A nőegylet vigalmi bizottságának kebelében azon praktikus gondolat jutott érvényre, hogy a kaszinó-könyvtár javára rendezni felajánlott társas estély a neveldei hangverseny napján, s közvetlen azt követőleg tartassék meg. A mulatság ezen része érdekében is, mely természetesen táncsal lesz összekötve, megindult már a mozgalom, s hinni lehet, hogy a kettős jótékony cél és kettős élvezet most is összehozza Szarvas város és a vidék megszokott kedves közönségét, s az apr. 11-iki estély kedélyesség dolgában semmiben sem marad a legszebb sikerű farsangi összejevetek mögött.

— A »Függetlenségi Kör« Benka Gyula, főgymn. igazgatótanárt nyerte meg a márczius 15-én tartandó alkalmi felolvasásra.

— Estély. Minden izében sikerült és kedélyes estély tartatott f. hó 5-én özvegy Nyácsik Sománé úrhölgy házában. A szeretetreméltó házi úrnő, s nővére — özv. Thüryné — biztosították s világos reggelig ébren tudták tartani a vendégség jókedvét. A hölgyvilágból jelen voltak: Hageter Gusz-

távné, Dr. Mikolay Isváné, Pohl Gáborné, Dr. Szlovák Pálné, továbbá: Jeszenszky Antónia, Kreesmárik Juliskaa, Mázor Dalma, Szendy Lujza és Miczike k. a.-ok.

— Primitia. Városunk szülötte, Takács Mihály, végzett r. kath. papnövendék mult vasárnap szenteltetett fel a váci püspök által a vácz-egyházmegyei áldozópapjává. Az új lelkész, ki Nagykálára nevezetett ki segédlelkésszé minőségben ma d. e. mutatja be első miséjét a szarvasi r. kath. templomban.

— Dr. Máthé cs. és kir. udvari fogorvos tanítványa Dt. Pap Lajos, tudatja a közönséggel, hogy Szarvason a »Bárany« szálloda 1. sz. alatti szobában még 3—4 napig működik.

— Szabadságolt katonák figyelmébe! Azon hadkötelesek, kik az 1878-ik évben soroztattak be, elbocsátási könyvecskéiket átvehetik a község házában.

— Szabad-e más községből kimért húst behozni? A húsáraknak az utóbbi időben lett rohamos felemelése gondolkodóba ejtette a hús fogyasztó közönséget: sokan — nem akarván magokat a rendkívül terhelő napi adónak alávetni, más községből kezdték ellátni napi szükségletüket. Így rendessé vált a szentandrási hús fogyasztó szövetségnek — mint legközelebb eső alkalomnak igénybevétele, sőt löbbsen, — köztök egyik nagyobb vendéglő bérlője is, — minden nap Török-Szentmiklósról hozatják vasuton a szükséges húsmennyiséget. Ez az eljárás nagyon praktikusnak bizonyult, mert a szállítás csekély díjának, s a különként esedékes fogyasztási adónak beszámítása után is jutányos és jöminőségű húst élveztek az illetők. — Minthogy azonban fordultak elő a törvény kijátszására célzó kísérletek, az előjáróság közhírré tette, hogy minden vidékről behozott húst a beszállítás előtt a városi fogyasztási adóhivatalnál kell bejelenteni, s az esedékes adót lefizetni. A szállítás csak nappal (reggel 7 órától este 7-ig) engedtetik meg s csak az országúton. Aki az adókötelezettség alóli kibúvás céljából az elmondottak ellen vét, arra a kihágás mérvének megfelelő pénzbírság vár.

Nevelésügyi érdekünk legújabb napi kérdése.*)

Népek, nemzetek sorsa leginkább attól függ, hogy befolyásos kormányzó körök és testületek mennyire vetnek gondot az ifjú nemzedék testi, értelmi és erkölcsi nevelésére.

Erre céloz a szentírás, midőn — bár leginkább a vallástudományt tartva szem előtt — mondja: elvesz a nép, mely tudomány nélkül szűkölködik!

Korunk ennek tudatában célra törő buzgólkodást, lélekemelő áldozatkészséget fejt ki az ifjúság nevelése érdekében körül. És ezen érdekek közül épen nem utolsó az ifjú nemzedék tervszerű testi nevelésének gondozása.

Hazánkban alkotmányos magunk feletti rendelkezésünknek kezdetétől kiváló gondot vetett közoktatási kormányunk az ifjú nemzedék tornatanítására. És méltán. Találólág mondja már Aristoteles, hogy ép testben ép a lélek. Meggyőzhet a nevelés e sarkalvéről a mindennapi tapasztalás, mert már a legkisebb főfájás, egy-egy futólágos meghűlés alkalmatlanná teszi az embert arra, hogy zavartalanul gondolkozzék, izgalomtól és lehangoltságtól elfoglalatlannul érezzen és magához illő nyugodt meggondolás alapján helyesen cselekedjék. A bűn és betegség leg-

*) Lapunk már nagyrészen összeállítva s nyomva lévén, e helyen közöljük B. Gy. főgymn. igazgatónk időszzerű cikkét. Szerk.

nagyobb ellenségeink. E két ellenség ellen folyton küzdeni sarkalatos kötelességünk s hallgatva tapasztalataink kioktató tanúságára minden áron tartozunk törekedni arra, hogy épségben, erőben, egészségben élhessük napjainkat. Hiszen az épség és erő nem csak az élet bajainak könnyebb elviselésére s biztosabb legyőzésére nyújt kilátást, de minden örömek élvezetére is fogékonyabbá teszi az embert. Pedig ebben rejlik az emberi élet sohasem kicsinylendő magas érdeke.

De hogy már a zsenge gyermekkortól kezdve fejlődjék, erősödjék s hivatásszerű munkásság végzésére alkalmassá válják az ember testileg, arra nézve felkarolnunk s számító mérsékléssel gyakorolnunk kell a tornázást.

Talán épen, hogy a tornázásnak, melyre főként túlterheltséggel nem minden ok nélkül vádolt jelen iskolai életünkben az ifjú nemzedéknek igen nagy szüksége van, nagyobb lendületet, tervszerűbb irányt és érdeket adjon hazánk eszmegazdag és reformokra vállalkozni kész közoktatási Ministere, a jövő pünkösdi első és második ünnepére Budapestre meghívja a középiskolák kiváló tornázóit, hogy egy országos ünnep nem mindennapi versenyében legyen feltüntetve a tornatanítás iránya, terjedelme, gyakorlásának módja és eddig elérhető sikere.

Felujulunk lelkeink előtt az ó-kori görögök isthmosi és olympiai játéka. Vajha ez által fellángolna bennünk s nálunk is a nemzeti egybetartozás, testvériség, hazaszereget azon éltető szelleme, mely épen a fogékony ifjú kebelben talál legjobb talajra!

És mert ilyen biztató reménnyel gondolunk a tervezett országos tornaünnepre, és mert az abban való részvételre a Nagym. közoktatásügyi miniszter úr ó kegyelmessége a szarvasi főgymnasium tanulóágának válogatott tornacsapatát is meghívta: azért veszek magannak alkalmat tisztelettel föl-kérni az érdeklött szülői köröket és aldozatkész közönséget, hogy a főgymnasiummal egyetértve közreműködjünk azon, mikép ügyesebb tornázó tanulóink ez ünnepélyben maguk okulására s lelkesítésére s tanintézetünk jó hírnevének emelésére részt vehessenek.

Sajthetőleg nem is lesz ez ünnepélyen való részvétel a legtöbbre nézve kivihetetlen. Mert míg egyrészt az olcsó felutazást, az ingyenes elszállásolást s a jutányos ellátást maga a nagym. miniszter úr kilátásba helyezi a felrándulókra nézve, másrészt azt is követeli, hogy az ifjúság a tornatanár s esetleg más tanárai kíséretében tegye meg a tanulságos kirándulást s a fennidőzés ideje alatt is az ifjúság egészségi, erkölcsi és pénzügyi tekintetben oly ellenőrző gondozás alá helyeztetik, mely koránál s iskolai kötelezettségénél fogva őt megilleti.

Ezen biztosítás megnyugtató hatása alatt örömmel üdvözlöm a nagym. miniszter által tervezett országos tornaünnepélyt. Éltet a remény, hogy jól összeválogatott tanulóágunk föllépésével s mutatványaival elérje a szakértők méltatását s míg dicsőség koszorújával ékesítve tér vissza főgymnasiumunk csendes falai közé, egyúttal intézetünk jó hírnevét is gyarapítani fogja.

Adjá Isten, hogy úgy legyen!

Benka Gyula.

Vidéki és vegyes hírek.

— Fényes és megható esküvő. folyt le f. hó 2-án a békési ref. templomban. Szegedi Károly békési lelkész és egyházmegyei tanácsbírónak egyszerre 2 szép leánya Ilona és Vilma mondotta el az örök hűséget. Előbbi Kolumbán Áron kötegyáni, utóbbi pedig Szügyi Dániel dévaványai ref. lelkészszel. Az esketést Nt. Szabó János esperes végezte. Eskető beszéde mindenkit elragadott. Arany beszéd volt az ezüst csendéssel, olyan, milyent még Békésen nem hallottak. Az esküvő fél 10 órakor vette kezdetét, utána a paplakban rövid villasreggelire gyűltek be a hivatalosok és déli fél 1 órakor kendőzött lovakkal repített hintókban vonult ki a nászmenet a vaspálya indóházához, honnan az új párok szercse-kíváratoktól, s vagy 25 vendég által Földvárig kísérve, bocsáttottak otthonuk felé. Násznagyok voltak Bakó Imre dévaványai orvos és Igaz Károly ügyvéd Békésről. Vőfélyek Dr. Szegedi Kálmán, a menyasszonyok fivére, Szügyi József, az egyik vőlegény fivére, dr. Igaz Pál és Budai János ref. segédlelkész. Nyoszolyó lányok Szegedi Margit, Szügyi Juliska Szabó Juliska, Igaz Róza és Erzsi.

— Pályázat főmérnöki állásra. A hosszúfoki ármentesítő társulatnál Borsiczky Lajos elhalálása folytán megüresedett főmérnöki állásra a pályázat közzé tételett. A megválasztandó főmérnök székhelye Békés, évi járandósága 1600 frt fizetés, 400 frt lakbér, és 600 frt úti átalány. Az állomás elnyerése iránti kérvények márczius hó 20-ikáig Hagedűs Mihály társ. alelnökhöz Mezőberénybe intézendők.

— Ifj. Jeszenszky Károly, a mezőberényi ág. h. ev. egyház fiatal lelképásztora, kinek betegségéről egyik közlelbbi számunkban megemlékeztünk, rövid gyógykezelés után teljes egészségben tért vissza Bpestől, egyházközségébe s már hivatalos dolgait is személyesen látja el.

— Hymen. Pap Etelkát, Pap Antal, vésztői ref. lelkész-tanítónak szép leányát f. hó 18-án vezeti oltárhoz a vésztői ev. ref. templomban Böszörményi Béla, a battonyai ref. egyház fiatal lelképásztora.

— A b.-csabai takarékpénztár-egyesület 1890-ik üzletéről szóló zárszámadását az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéssel megkaptuk. A takarékpénztár részvényenként 8 forint osztalékot fizet. Az igazgatóság örömmel jelzi, hogy az intézet irányában fokozatosan nyilvánuló bizalom, úgy összes forgalma, miní az egyes üzleti ágakban mutakozó jelentékeny emelkedésben, hangosan nyilvánul és ennek köszönheti, hogy dacára a múlt év második felében, különösen annak utolsó negyedében szokatlanul emelkedett kamatláb mellett is kedvező üzlet-eredménnyel számolhat be, sőt az eredmény várokozások fölöttinek lett volna mondható, ha a helybeli népbank összeomlása azt, bár jelentéktelen részben nem érintené. A népbank bukása által a takarékpénztárt leginkább erkölcsi-leg érintő és jelenleg fennálló helyzetéről jelenthetik, hogy a katasztrófa első hatása alatt sem érezték az intézetük iránt tanúsított bizalom megrendülését, sem az intézetek részéről, melyekkel üzleti összekötte-

tésben álltak, mit azon körülmény igazol, hogy január 25-ke óta, — holott az ellenkezőre voltak elkészülve, jelentékeny betéti többletet nyertek, a hason intézetek pedig szükség esetére szíves készséggel ajánlották fel a vizleszámitolást, mit azonban nem kellett igénybe venniök, mert a betéttöbblet folytán, a vizleszámitolási számlát, mely decz. 31-én 232785 frtot tett, már 85.070 frtra szállithatták le. A mai napig a pénzügyminiszter úr által a népbank bukása által sujtott hitelképes lakostársak váltóadóságuk rendezésére nyújtott 150,000 frt segélyből előlegesen utalványozott 50,000 frt felhasználásával mintegy 280 drb népbanki lejárat lett 72,000 frt értékben az intézet által rendezve s ez által számosan a bepereltetés költségeitől megkímélve. A további rendezés simán és késedelem nélkül folyik, s a lebonyolítás most már nagyobb bajok és költségek mellőzésével fog véget érni. A takarékpénztár anyagi vesztesége a Népbank bukása folytán, mintegy 4000 frtot tesz, és a népbanki részvények lombadirozásából ered, melyekre egyenként, a befizetett összeg, 40 frt lett előlegezve. Egyeseknek e részvényeken kívül más vagyonuk teljességgel nincsen és így a követelés behajthatatlan. Ezen veszteség ugyancsak a folyó évben érte, az intézetet, de egy már ismert veszteséget a jövő év számlájára átvinni nem tartották a kereskedelmi törvény szellemével meg egyeztetetőknek, azért a felügyelő bizottsággal egyetértve indítványozza, hogy ezen összeg már az 1890. év nyeresményéből a veszteségi számlára vezettessék. — Takarékbetéti forgalom 1.754,373 frt 87 kr. A betétek állománya a lefolyt évben 115,757 frt 29 krral, a betevők száma 227-tel szaporodott. Bankváltó forgalma 4.386,307 frt 61 kr. A bankváltó tárcza 432 drb elfogadvánnyal és 57,469 frt értékkel szaporodott. Zalogkölesön forgalom 141,908 frt. A zalogkölesön állománya 3703 frttal apadt. Jelzálog kölesön forgalom 272,786 frt. A kölesönök száma 53, a jelzálog kölesön állománya 14,533 frttal szaporodott. Vizleszámitolási forgalom 1.631,095 frt. Pénztári forgalom 6.202,479 frt 12 kr. Összes forgalom 12.390,352 frt 11 kr. A 6.302,479 frt 12 kr, tevő bevételi forgalmat az előző év 5.027,917 frt 58 krnyi bevételi forgalmával összehasonlítva 1.174,561 frt 54 krnyi bevételi forgalmi növekedés mutatkozik.

— Békésen márczius 15-ikét a kasinó a polgári körrel karöltve szándékozik meg ünnepelni. Irányi Dániel országgyűlési képviselő is meg lesz híva az ünnepélyre s remélhető, hogy meg is fog jelenni, mert a több oldalról történő meghívásokkal szemben békési választóit előnyben részesíti mindenkor a megjelenésben.

— Bokody szintársulata Pénteken vett bucsut Békéstől, 20 előadást tartott s összevágó jó előadásai biztosították existenciáját, a mi Békésen pár év óta a csodák közé tartozik.

— A b.-csabai közbirtokosság feloszlott. Az a testület, — írja a »B. K.« melynek Csaba városa mintegy 45 év óta oly sokat köszön, de a mely az 1889. év folyamán a várossal történt kiegyezése folytán vagyonát a városnak adta át, véglegesen szerdán folyó hó 4-én oszlott fel. Ekkor tartatott ugyanis Szucsú Béla elnöklete alatt az

utolsó képvisleti közgyűlés, a melyen előterjesztettek a számvizsgálaton keresztül ment és jóváhagyott számadások és azok jóváhagyattak; bejelentetett, hogy a várostól kapott regále-kárpótlás a közbirtokosság tagjai között kiosztatott s csupán csak egy pár száz forint fel nem vett regále-kárpótlási osztalék maradt vissza; ez összegre nézve, valamint az összes közbirtokossági könyvekre, iratokra és az ezután felmerülhető és a közbirtokosságot érintő ügyekre nézve határozatott, hogy azok Csaba városára, mint a közbirtokosság jogutódjára bizatnak. Végül Szucsú Béla szép, hatásos beszédben vázolván a közbirtokosság régebbi s újabb történetét, annak érdemeit, kijelentette, hogy a várossal történt egyezség folytán a testület befejezte pályafutását s miután a gyűlés az utolsó, kimondja, hogy a közbirtokosság ezennel végleg feloszlik. Utána még dr. Zsilinszky Endre szólalt fel, jegyzőkönyvbe kívánva iktatni az elnök, Szucsú Béla érdemeit, a mit a gyűlés egyhangulag, lelkesedéssel elfogadott.

— Adomány. Hrivnák Mihály kondorosi lakos 2000 téglát ajánlott fel az ev. iskolára. Ugyan ő ajándékozott ez év elején ének-szám-kirakó táblákat is az egyháznak.

— Jelentés a szarvasi korecsolyázó egyesület pénztári állapotáról. Folytatólag közöljük nyilvános nyugtázásként azok neveit, kik tagsági díjaikat befizették. Felgymnasiumi tanulók — fejenként 50 krt fizettek: VIII. osztályból. Auszlander Vilmos, Fischein Soma, Kleiner Gyula, Laukó Dezső, Ritter Károly, Pilez Mihály, Papp Pál, Paál István, Makula Károly, Németh Szilárd, Urszinyi János, Szeremley Mihály, Ott Béla, Mizesly Gyula, Liszka Gyula, Lövy Zsigmond. VII. osztályból. Bácsy Gyula, Básty János, Sztraka Ernő, Králik Pál, Jancsók Endre, Holdy Jenő, Salacz Aladár, Molitorisz Lajos, Hrdlicska Lajos. Kramer Gusztáv, Fuksz Béla, Kovács János. VI. osztályból. Huszerl Jenő, Ponyitzky Kálmán, Künstler János, Szabó Gyula, Szász József, Hunyadi István. V. osztályból. Such István, Such Soma, Szemian Dénes, Mihályfi Géza, Koren Pál, Hajós Károly, Varga János, Kiss Albert, Kleindl József, Csermák Kálmán, Elesanszky Zsigmond, Orthman Albert, Gaylhoffer László, Dancs Szilárd. Algymnasiumbeliek fejenként 30 krt fizettek: IV. osztályból. Petrovics Mihály, Csermák Vilmos, Exterde Kálmán, Gulyás Péter, Medveczky Géza, Bonomi Géza, Jancsovits Lorand, Fudt Károly Unger Tibor, Kovács Kálmán, Povázsai Elemér, Buzár Ferencz, Laurovits Zoltán, Chován Károly, Lehoczky János, Jeszenszky Elek. III. osztályból. Kicska Gusztáv, Ludigh György, Dérczi István, Nyiri Zoltán, Benczúr Lajos, Exterde Andor, Nyácsik Béla, Thali István, Muzsai Kálmán, Kocsis Dezső, Tolnai Antal, Ponyitzky Lajos. II. osztályból. Csermák Lajos, Megele László, Harsányi József, Kornidosz József, Menczer Aladár, Bitter Sándor, Valner György, Chrenka Mihály, Urbanek Lajos, Markovits Pál, Keresztényi János, Szabó Pál, Horváth Béla, Blaskó Lajos. I. osztályból. Salacz Elemér, Albetsz Frigyes, Chrenka Emil, Papp Jenő, Brózik Károly, Blázy Elemér, Baginyi Endre, Gyurik György, Nagy Károly, Kemény Dezső. A városi közönség köréből utólag még Szirmay L. Árpád és Oláh Miklós urak egy-egy

forintot fizettek. Jövő számban hozzuk a bevétel összegezését és a kiadási naplót.

— Anyos László recitátor Kondoroson 2 estén, szombat és vasárnapon tartotta — már általunk jelzett — előadásait. Kondoros intelligentiája meleg pártolásban részesítette a jeles ifjú művészt, kinek szépreplését kiváló siker koronázta. Poe Edgar »Hollója« volt az előadás 1-ső száma. Teljesen sikerült e csudálatosan szép költemény elszavalása s a közönség, melynek szívében előadó művész uralkodott, elismerő tapsokkal adózott az élvezetért. A műsor különben igen változatos volt. Vig-szellemes magán jelenetek, milyen a: »Szeretem a nőket«, »Agglegény panassza a divat ellen«, »Desperat ur«, »Az udvarias ember«, tarkázva komolyakkal: »Haramiak«, »Hajótörés«, »Guitare«, »Kont«, »Lelkiismeret«, stb., mind művészi öntudattal előadva, a közönséget építve szórakoztatták. Dícsérettel kell megemlékeznünk Kondoros közönségéről, hol nemcsak az intelligencia, de az iparos osztály is minden kulturtörékvést lelkesen gyámolít és felkarol. Anyos Kondorosról Szt.-Andrásra távozott.

— Csillagok járása márcziusban. E hónap csillagászati eseményekben nem valami gazdag. Az utolsó negyed 3-án d. e. 11 óra 38 perckor volt, újhold 10-én 4 óra 40 perckor d. u. lesz, első negyed 17-én 7 óra 40 perc reggel, holdtölte 25-én 1 óra 41 p. reggel, — 20-án a nap 8 óra 9 perckor reggel a vízöntő jegybe lép. A tavasz hivatalos kezdete este 10 óra 45 perckor, amikor a nappal egyenlő az éjjel. Márczius 1-én a nap 10 óra 58 perc hosszú volt, s ahó végéig 1 óra 42 perccel növekedik.

— Milyen nyár lesz az idén? Nincs mit csodálkozni rajta, hogy a szokatlanul hosszú és szigorú telet összehasonlítják előző telekkel, és aztán következtetnek az ezeket követő nyári időkből. Annyi bizonyos, hogy kevés hidegebb tél volt a mostani században, mint a jelenlegi. Még Észak-Afrikában is erősen érezték a fagyot; Algiriában két napig — 2-2 fok volt a hőmérséklet, Rómában — 5 fokra is szállt alá. A lefolyt 60 év folyamán tett megfigyelések szerint igen hideg télre nem következett forró, hanem inkább hűvösebb nyár. Különösen junius és julius hónapokban volt ez érezhető. Téves az a közhit, hogy hideg télre nagyon forró nyár következik. A túlszigorú telet rendszeren oly nyár követi, melynek folyamán gyakoribbak az esőzések, mint normális nyarakon. E szerint, ha a tünetek nem csalnak, ez idénre a szokottnál hűvösebb nyárra számíthatunk, sok esővel.

Nyers-selyem hancs-ruhákat 10 frt 50 krért öltözékönként (jobb minőségben is) küld öltözék-számra porto- és vámmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélbélyeg ragasztandó.

CSARNOK.

A coquette.

— Részlet **Bácsik Albert** felolvasásából. —

Az asszonyokat a világ teremtése óta tanulmányozzák a férfiak; minden férfi azt

hiszi magáról, hogy ő alaposan ismeri őket; ha tanácsért fordul hozzájuk, nagy képpel mondják el — csálhatatlan szerükel és mégis mégis épen úgy vagyunk az asszonyokkal, mint a fogfájással, mely utóbbi betegség ellen mindenki tud szert, de mégis sok, sok embernek fáj a fogá... és pedig sokszor épen az asszonyokra.

Tudós férfiak tették már tanálmány tárgyává a nőket, és mialatt sok kötetre terjedő munkákat megírtak, elfeledtek persze a tükörbe nézni, mit jól is tettek, mert különben ijedten látták volna, hogy homlokukon szarvak nőttek ezalatt.

Mikor Mantegazza világhírű munkáját írta az asszonyokról, a nagy munka közben feleségét sokszor ültette az ölébe és hízelt neki, dédelgette, attól félén, hogy mialatt az egész világ asszonyainak karakterét kitanulja, ezalatt a saját felesége — egy nálánál kevésbé tudós férfinak — (ki az utca túlsó feléről monoclizott át) — a karakterére lesz kíváncsi és majd ő is úgy jár, mint a hírneves bécsi tudós Stein Lőrincz, ki mialatt híres nemzetgazdasági munkáit megírta, addig szépecskén az ő vagyona ellen elrendelték a csődöt.

Úgy van minden férfi az asszonyokkal, mint a dohányos ember a szivarral. Megannyi füstölő ember meg van u. i. győződve, hogy ő ért a jó szivarok kiválasztásához, megtapogatja, meg is forgatja, meg is ropogatja a trafikban mindegyik a szivart és ime mégis elkelnek a legrosszabb szivarok is, és Wekerle miniszternek nem marad egy se a nyakán.

Igy a legrosszabb és lecsúnyább asszonynak is akad vevője. Persze, hogy erre azt mondaná az én Pista bátyám: »hja öcsém, ha úgy lehetne asszonyt szerezni, mint a szivart a trafikban, akkor biz ez másképp volna, és különösen, ha a rossz asszonyt is csak egyszerűen el lehetne hajtani, mint a rossz szivart.«

Denique nyugodjunk meg abban, a mit a Kis Tükör írt nagy régen az asszonyokról, hogy —

»Asszony, leánynak szívek valóságos, gondolatja, eszi, az már nem arányos, áprilisi idő az ő természete -- az eszejárása? -- az találós mese.«

Coquette!! Mikor e szót kiejtem, mindenkinél meg van a maga képzelete a kaczer asszonyról...

Látnak maguk előtt csinos, eleven nőalakot, kivágott béli ruhában, hófehér vállakkal és egy szép bóbítás fejcskét, a mely forog szünetlenül, mint a napraforgó; látnak tüzes tekinteteket, a melyek többet mondanak, mint egy kötet könyv, vagy egy perzselőn forró szerelmi vallomás; látnak mosolygó vagy durczás arcot, szóval életet eleveniséget, mely provokál, vonz és taszít egyszerre....

Ilyennek képzeljük nagyjában a kaczer asszonyt, pedig nagyon sokszor végzetes hiba az, ha felületes fogalmak után ítéljük meg a kaczer asszonyt, mert ily módon felülünk az igazi, a valóságos, a *köveszélyes* coquetteknek.

A kaczeráságnak ezer neme és fajtája

van és sokszor a szende, passiv álmódzó, elmerengő leányban tizannyi a kaczérság, mint egy szabad száju, eleven, kikapós menyecskeben.

A kaczérság éhes farkas, mely sokszor öltözik báránybőrbe és nem egyszer illik rá a közmondás, hogy: »lassú viz partot mos.«

Ama kisasszony, ki borus időben, szürke égboltnál nem megy sétálni, mert neki a szürke szín rosszul áll, vagy az a 17 tavaszt még nem látott kis lány, a kinek nem régen beszéltem el, hogy egy barátom ő bele halálosan szerelmes és ő kaczagva felelt, hogy »oh hiszen azt az urat én csak fogadásból hódítottam meg és nyertem is rajta egy bái legyezőt«, ismétlem, az ilyen sokszor nem olyan coquette, mint az a nő, a kivel együtt utaztál Konstantinápolytól Párisig és noha egyetlen tekintetre sem érdekesített a hosszú út alatt, e mellett azonban két év múlva is megmondja, hogy milyen volt nyakkendőd tüje vagy a manchetteid gombja szerdán és milyen csüörtölkön.

Ismerek egy híres szép asszonyt, a ki megbarátkozott egy szerfelett csúnya nővel csak azért, hogy vele együtt fényképeztesse le magát és hogy így az ő szépsége még jobban szembe tűnjék.

Hallottam egyszer egy bűnbánó coquette-ről, hogy ő annyira hiú és tetszeni vágyó volt, hogy akkor, a midőn valaki életveszélyesen megbetegedett a családjában, ő mindjárt arra gondolt, hogy jól fog-e neki állani a gyászruha?

Ugy-e hölgyeim, kegyetek megannyian elítélik a kaczérságot?

Én legalább soha az életben nem hallottam dicsérni a kaczer asszonyt, de szidni — úristen! e tekintetben, hogy sokat mondjak, már-már közeljárnak az anyósokhoz.

Egy barátom, — a ki egy kaczer nőbe volt reménytelenül szerelmes, — elkeseredésében a következő aphorismákat állította össze. Ezek az aphorismák — beismerem — hogy lúzlottak, tán sértők is, de hadd mondok el azokat, mint egy felsült szerelmes jeremiádjait.

Örizkedjél a kaczer nőtől, olyan az, mint a lidércz, folyton világít, csalogat, de szalad is előled.

A kaczer nő olyan, mint az igérvény, a promise, mely egy nem létező sorsjegyről van kiállítva, játszol rája nagy reményekkel, de soha meg nem ütheted a treffert.

A kaczer nő úgy tesz, mint egykor az inquisitorok; fűszeres, sós, pikáns ételeket ad ennünk, de nem ad hozzá inni és gyönyörködve nézi, mikor az áldozat eleped szomjúságában egy kis nedűért.

Nem lehetsz oly jelentéktelen, hogy a kaczer nő veled ne coquettirozzék, de ha aztán vallomásra bátorodol, senki sem fog oly kérlelhetlenül visszautasítani, mint a kaczer nő.

A multkor ezt olvastam egy francia újságban: *Ha kétértelmű ajánlatot teszel a nőnek, erre:*

a jó nő azt mondja: nem!

a rossz nő: — igen!

a szenvedélyes: — igen is, nem is!

a kaczer nő: se igen, se nem!

A kaczer nő ritkán vétkezik tettel, de vétek minden egyes gondolata.

A kaczer nő, hogy mért kaczerkodik?

Kérdezd meg a bengáli tigristől, hogy mért öli meg a puszták állatait, mikor az áldozatnak se húsa, se vére nem kell neki?!

Olyan a kaczer nő, mint a gyújtogató: semmi haszna a kárból, de szenvedélye orgiákat ül, ha a láng-kat felesapódni látja.

A kaczer nő hasonlít a betörőhöz; az utóbbi az éléskamrákat, míg a coquette a szívek kamaráit tóri fel; mindkettő tolvajkulesesal dolgozik és csak az a különbség köztük, hogy a betörőt sokszor becsukják, míg a kaczer nő mindig szabadon jár.

A kiérdemült tolvajok vénségükre gyakran beállanak a rendőrség szolgálatába és miután ők ismerik a tolvajélet minden csinját-binját, igen hasznavehető kémeivé válnak a törvényes rendnek.

Ilyen a kaczer nő is.

Ha megvénül — a mit ő ugyan soha be nem ismer — akkor beáll a vén coquette szigorú mamának, vagy kegyetlen garde des dames-nak és nálánál szigorúbb, difícilisebb őre nem lesz az illemnek és morálnak.

Hogy meddig kaczerkodik az asszony?

— Csak vonaglásában szűnik meg kaczerkodik, de még akkor is leveti melléről a takarót, ha szép vállai vannak és fiatal orvosok tartanak felette consiliumot.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A bismegyei gazd. egylet az alábbi átiratot vette az orsz. gazd. egylet elnökségétől, melyet közérdekű voltánál fogva a közönség tudomására hozni a megyei gazd. egylet szükségesnek tartván, annak közlésére a t. szerkesztő urat tisztelettel kéri fel.

Tisztelt Társegyesület!

Tekintettel arra hogy az ország egyes vidékein megindult gyáralakítási mozgalom igen sok munkaerőt elvon a mezőgazdaságtól, illetve megdrágítja a munkabért, a keresk. minister ur czélul tözte ki, gondoskodni arról, hogy a hiányzó munkások, hazánk sűrűbben lakott vidékeiről állittasanak elő.

A minister ur ezen eléggé nem becsülhető figyelmével míg egy részről a mezőgazdaságnak ohajtja biztosítani az olcsó munkaerőt, addig czélzatai nemzetfentartási tekintetben is megérdemlik a gazdaközönség legnagyobb figyelmét.

Egyesületünk részesült a szerencsében, hogy a miniszter urnak ezen irányú czélzatainak gyakorlatbani kivételénél segédkezzünk.

Tisztelettel kérem tehát a t. társegyeletet, hogy tagjainál oda hatni sziveskedjék, miszerint a f. tavasszal és nyáron gazdaságaikban szükségelt munkaerőt ez uton fedezzék.

Ő méltga a kereskedelmi minister ur igéretét birjuk, hogy az egyesületünknel bejelentett munkaszükséglet fedezését illetőleg lehető rövid uton intézkedni fog.

Első sorban is a székegy munkások elhelyezését tűzte ki feladatául, a kik Romániába kénytelenek évente kivándorolni munkát és így kenyeret keresendők.

Felkérem tehát a t. társegyeletet, hogy tagjait felhívni sziveskedjék, miszerint:

a.) a f. évben szükségelt munkások számát (férfi, nő, gyermek)

b.) Az idő, melyre a munkások szükségesegek, és

c.) a munkások díjazását akár a t. társegyesület utján, akár közvetlenül titkári hivatalunknál mielőbb legkésőbb, azonban márczius hó 15-ig bejelenteni sziveskedjenek, hogy mi a keresk. ministerium segédkezését igénybe véve, a munkás-szükségletek fedezéséről intézkedhessünk.

Az orsz. gazd. egyesület nevében

Gr. Desewfy Aurél,
elnök.

Tudomásul.

Az orsz. gazd. egylet elnöksége tudatja, hogy folyó évi april. 16—21-ig bezárólag VIII-ik tenyészállatvásár és kiállítás tartatik, mely mellett megengedtetik gazd. gépek, szerszámok és anyagok bemutatása.

Máj 3—10-ig bezárólag tenyész- és használati lóvásár és kiállítási, szerszám és istálló-berendezések bemutatásával.

Máj. 13 és 14-én hizómarha-vásár és kiállítás.

A kiállítás Budapesten a városligetben fog megtartatni, s mindenkor reggel 9 órától esteli 7 óráig lesz nyitva.

A bejelentések a rendező-bizottsághoz Budapest köztelek intézendők, hol az érdeklődők részletesebb felvilágosításban szívesen részesíttetnek.

B.-Csaba márczius 3. 1891.

Zlinszky István.

g. e. titkár.

Meteorologiai észleletek.

Szarvas, 1891. febr. 28-tól — márcz. 6-ig

Nap	Léghőmérséklet				Szél-irány és erősség			Csap.	
	7. ó. r.	1. d. u.	8. ó. est	közép	M.	N.	A.	M.	A.
febr. 28	-5.4	-1.4	-6.5	-4.4	CO	NE	CO		
1	-14.0	-6.9	-8.4	-9.8	CO	S2	S1		
2	-12.3	-7.3	-7.0	-8.9	S2	S2	S1		
3	-5.4	-1.3	-1.6	-2.8	S2	Sw	CO		
4	-2.7	1.2	-2.4	-1.3	S1	Sw	w2	8.5	*
5	-1.0	3.4	2.2	1.5	Sw	Sw	w5		
6	2.6	5.0	1.4	3.0	Sw	Sw	S2		

Jelmagyarázat: A szélirányok jelölése éjszaki=N, keleti=E, déli=S, nyugati=W, északkeleti=NE, dényugati=SW.

A csapadék alakjának jelölése: 0=eső, —=dörgés, z=dörgés villámlással, ny.=nyomok. x=olmos eső, *=hó

Szerkesztői üzenetek.

Rip-rip. Budapest Megérkezett. Magánlevélben válaszolok reá.

Nagy-Szalontára. »Nem mind Arany az, a ki Szalontán pengeti lantját.« A rengeteg hosszú verset talán más újságban kiadják, mi nem használhatjuk.

A. B. Köszönet a pompás krónikás adomáért!

Nagy-Kőröre. A »Földszintes lakás« ügyes kis pikantéria; — a másikat még nem olvashattam át, de hiszem, hogy méltó lesz a most közlés alatt levő utirajzokhoz.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1891. febr. 10-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr sz. v.	indul	d. e.	11:10
	érk.	d. u.	12:01
> vegyes vonat	ind.	d. u.	2:20
	érk.	d. u.	3:16
Mezőtúr-Szarvas személy vonat	ind.	d. u.	3:47
	érk.	d. u.	4:33
vegy. von. ind. délben			12:39
érk. d. u.			1:25

Aradról Budapest felé.

Személyvonat Aradról ind. délben 12:10

Csaba	érk.	d. u.	1:42
Mezőtúr	ind.	d. u.	1:54
"	érk.	d. u.	3:21
"	ind.	d. u.	3:29
Budapestre	érk.	este	7:45
Gyorsvonat	Aradról	ind. reggel	7:45
	Csaba	érk. d. e.	9:07
	"	ind. d. e.	9:14
	Mezőtúr	érk. d. e.	10:33
	"	ind. d. e.	10:34
	Budapestre	érk. d. u.	1:55

Budapestről Arad felé.

Személyvonat	Budapestről	ind. reggel	8:16
	Mezőtúr	érk. délben	12:22
	"	ind.	12:28

Csaba	érk.	d. u.	1:53
"	ind.	d. u.	2:18
Aradra	érk.	d. u.	3:50
Gyorsvonat	Budapestről	ind.	d. u. 2:00
	Mezőtúr	érk.	d. u. 5:17
	"	ind.	d. u. 5:18
	Csaba	érk.	d. u. 6:40
	"	ind.	d. u. 6:47
	Aradra	érk. este	8:10

Feloldó szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.**ZIPSER és KÖNIG**

zenemű-kereskedéséből
Budapest, V. Váci-körút 24. sz.
ajánlja a kiadásában megjelent következő
legnépszerűbb zeneműveket:

Allaga G. Népfelkelési Galopp.	—75 kr.
Bahnert J. V. Irene Mazurka.	—75
Bánfi S. Holdvilágos éj keringő	1.20
Bátor és Hegyi. » Uff Király » I. II. füz.	3.—
Bátor és Hegyi. Lazuli Keringő.	1.—
Bátor és Hegyi. Laula Poika Mazur.	—75
Bátor és Hegyi. Lazuli Induló.	—75
Bátor és Hegyi. Álom Keringő	1.—
Bátor és Hegyi. Lolott Keringő	1.—
Bátor és Hegyi. Katona induló.	1.—
Bátor Szidor. Falun 10 magy. népdal	1.50
Bogdanský M. Saluti a Cracovie Valse	1.—
Bucalossi P. Dorothy Valse	1.—
Dankó. Szegedi rózsák I. II.	2.40
Engländer L. Kiállítás induló	—75
Fekete G. Saluti a Ivanovici	1.—
Hegyi B. Alkonyatkor, 10 magyar népdal	1.50 kr.
Kleenecke R. Am Schwabenberg,	—75
Polka française	1.—
Kleenecke R. Casino Walzer	1.—
J. Ivanovici. Aurel Valse	1.—
J. Ivanovici. La belle Roumaine	1.—
J. Ivanovici. Cleopatra Valse	1.—
Lanka Camillo Valerie Valse	1.—
Major Gyula. Ünnepek	6.—
Major Jul J. Der Lenz	—75
Major Jul J. Ich habe dich geküsst	—75
Major Jul J. Ein Schrei	—75
Rosenzweig W. Vergangene Zeiten,	1.50
Potpouri	1.—
Rosenzweig. Carola Keringő	—75
Scharf Róbert. Blümchen am Wege	1.20
Polka française	1.—
Scharf Karl. Romancz hegedűre	1.20
Serly Lajos. Marcia-Keringő	1.—
Bátor és Hegyi. » Titkos csók » I. füzet	1.80
Bátor és Hegyi. » Titkos csók » II. füz.	1.80
Hegyi B. » Pepita » I. füzet	1.80
Hegyi B. » Pepita » II. füzet	1.80
Hegyi B. » Pepita » keringő	1.20
Hegyi B. » Don Gaspar induló	1.—
Rosenzweig W. » Farniente » keringő	—90
Rosenzweig H. » Nach Groszwarden »	—75
Induló	—75
Rosenzweig H. » Emancipirte Frau- en » Induló	—80
Geiger M. » Influenza » polka frang.	—75
Joachim M. » Am Donaustand »	—75
Polka schnell	—75
Ivanovici J. » La Serenade » kering.	1.— kr.

VIGNER LAJOS

tűzifa- és kőszénraktárában

(Buzapiacz)

Kitűnő minőségű

porosz és salgótarjáni kőszén

folytonosan kapható.

3—3

Hirdetések

a „SZARVAS és VIDÉKE” részére

jutányos áron vétetnek fel

NYÁCSIK SOMA UTÓDÁNÁL

és a

SÁPSZKY-féle könyvnyomdában*** SÁPSZKY ZS. * KÖNYVNYOMDÁJA *****SZARVASON.**

a szarvasi Takarékpénztár épületében a piacztéren,

ajánlja magát mindennemű

hivatalos és magán-nyomtatványok

rovatos iven, ügyvédi-keresetlevelek, malom-szelvények,

esketési és báli-meghívók, tánczrendek, névjegyek és számlák

falragaszok, körlevelek, levél- és boríték-fejek, nagyobb művek, étlapok

és minden más néven nevezendő nyomtatványok izléses kiállítására

legjutányosabb árak mellett.